

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 11
Ověření závislosti periody na gravitačním zrychlení 3D modelu IA kyvadla
Postup práce

Pomůcky: aplikace Corinth, 3D model interaktivního kyvadla, program Tracker

Postup práce: Vytvořte pomocí augmentové reality v programu Corinth u modelu interaktivního kyvadla záznam minimálně 10 videí pohybu kyvadla pro různé hodnoty gravitačního zrychlení v rozmezí 1 m/s^2 až 100 m/s^2 . Nemáte-li k dispozici aplikaci Corinth, použijte videa, která jsou umístěna v ZIP souboru na adrese <http://www.matfyz.eu/dokumenty/laborky/videoanaliza/IA-kyvadlo.zip>. U každého souboru proveďte video analýzu pomocí programu Tracker, pomocí které určíte hodnotu periody T kyvadla. Program Tracker a návod na provedení video analýzy najdete na adrese <http://www.matfyz.eu/fyzika.php?typ=f-laborky>.

Úkol 1: Video analýza pohybu interaktivního kyvadla v programu Tracker

1. Pomocí programu Tracker proveďte video analýzu pohybu všech kyvadel v ZIP souboru. **Pro každé kyvadlo analýzu proveďte 3x**, hodnoty запиšte do tabulky a vypočítejte průměrnou hodnotu periody pro zvolenou hodnotu gravitačního zrychlení. Nejistotu měření ani relativní chybu nemusíte počítat. Porovnejte naměřenou hodnotu s teoretickou hodnotou zapsanou na tabuli v modelu.

Tabulka 1 Hodnoty period pro kyvadlo délky $L = 1 \text{ m}$ při gravitačním zrychlení $a_g = 1,25 \text{ m s}^{-2}$.

$a_g = 1,25 \text{ m s}^{-2}, L = 1 \text{ m}$	
n	$T \text{ (s)}$
1	5,45
2	5,47
3	5,46

$$\bar{T}_1 = 5,46 \text{ s}$$

$$T_{1\text{-teorie}} = 5,47 \text{ s}$$

Teoretická hodnota je o 0,2 % větší než hodnota určená v programu Tracker.

... ..

Tabulka 11 Hodnoty period pro kyvadlo délky $L = 1 \text{ m}$ při gravitačním zrychlení $a_g = 100 \text{ m s}^{-2}$.

$a_g = 100 \text{ m s}^{-2}, L = 1 \text{ m}$	
n	$T \text{ (s)}$
1	0,64
2	0,63
3	0,62

$$\bar{T}_{11} = 0,63 \text{ s}$$

$$T_{11\text{-teorie}} = 0,61 \text{ s}$$

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 11
Ověření závislosti periody na gravitačním zrychlení 3D modelu IA kyvadla
Postup práce

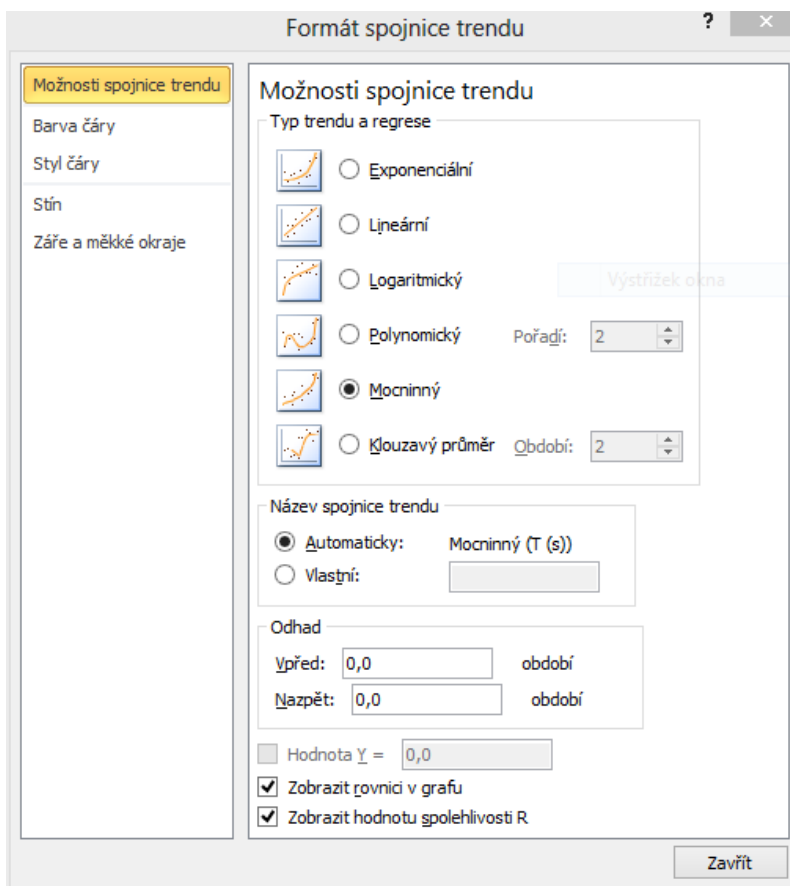
2. Zapište průměrné hodnoty period ze všech měření do shrnující tabulky.

Tabulka 12 Hodnoty period pro kyvadlo délky $L = 1$ m pro různé hodnoty gravitačního zrychlení.

$L = 1$ m	
a_g	T (s)
1,25	5,46
...	...
100	0,63

Úkol 2: Zpracování naměřených dat v MS Excel

1. Otevřete MS Excel a získané hodnoty z tabulky 12 zapište do Excelu, v prvním sloupci bude zrychlení a_g , ve druhém perioda T .
2. Vložte graf typu **bodový XY** pouze s body a s označením os. Popište jednotlivé osy grafu včetně jednotek.
3. Klikněte pravým tlačítkem myši na libovolný datový bod v grafu a vyberte položku **Přidat spojnici trendu**.
4. V dialogovém okně, viz obr. 1, vyberte **vhodný typ trendu**, zaškrtněte **Zobrazit rovnici grafu** a **Zobrazit hodnotu spolehlivosti R**. Zvolte červenou barvu spojnice trendu.

Obr. 1 Volba spojnice trendu.

GNB – 2A4C – Laboratorní práce č. 11
Ověření závislosti periody na gravitačním zrychlení 3D modelu IA kyvadla
Postup práce

5. **Výsledný graf se spojnicí trendu vložte do protokolu.**
6. Z rovnice grafu určete hodnotu exponentu n , kterou zaokrouhlete na jedno desetinné místo. **Jaký závěr můžeme udělat z této hodnoty? Zapište, jaká je předpokládaná závislost periody na gravitačním zrychlení.**
7. **Jakou křivku graf popisuje? Odpověď zdůvodněte.**
8. **Proveďte odvození gravitačního (tíhového zrychlení) ze vztahu pro periodu matematického kyvadla.**
9. **Lze považovat 3D model interaktivního kyvadla za matematické kyvadlo? Odpověď zdůvodněte a případně uveďte, o jaký typ kyvadla se jedná.**
10. **Jak se projeví na velikosti periody různá hmotnost závaží, kterou v modelu volíme?**
11. **Ovlivňuje hodnotu periody volba referenčního bodu v programu Tracker. Za referenční bod považujeme bod zvolený pomocí Ctrl+Shift+klik, který pak program sleduje v průběhu pohybu.**